

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

Rolniczy Handel Detaliczny

Urszula Grzybowska

Anna Stocka

Regina Szymańska

Gdańsk, dn. 02.02.2017 r.

Podstawy prawne:

Ustawa o z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz. U. poz. 1961),
zmieniająca m. in.:

1. Ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r. poz. 594 ze zm.)
2. Ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)
3. Ustawę z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz.1077 i 1948)
4. Ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 i 1948)
5. Ustawę z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543 ze zm.)

Oraz nowe rozporządzenia MR i RW

zmiana ustawy o bżż

Zmiany wchodzą w życie od 1 stycznia 2017 roku

1. wprowadzenie definicji RHD w art. 3. ust. 3 pkt 29b

Rolniczy handel detaliczny – handel detaliczny w rozumieniu art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 178/2002, polegający na zbywaniu konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002, żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym

(dot. żywności pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i żywności złożonej)

„**Handel detaliczny**” oznacza obsługę i/lub przetwarzanie żywności i jej przechowywanie w punkcie sprzedaży lub w punkcie dostaw dla konsumenta finalnego; określenie to obejmuje terminale dystrybucyjne, działalność cateringową, stołówki zakładowe, catering instytucjonalny, restauracje i podobne działania związane z usługami żywnościowymi, sklepy, centra dystrybucji w supermarketach i hurtowni.

„**Konsument finalny**” oznacza ostatecznego konsumenta środka spożywczego, który nie wykorzystuje żywności w ramach działalności przedsiębiorstwa sektora żywnościowego.

zmiana ustawy o bżż

2. dodano w Dziale II rozdział 10a:

Rolniczy handel detaliczny

Produkcja i zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego:

- podlegają nadzorowi organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub Inspekcji Weterynaryjnej,
- są dokumentowane w sposób umożliwiający określenie ilości zbywanej żywności,
- nie mogą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności i wpływać niekorzystnie na ochronę zdrowia publicznego.

(Art. 44a. 1.)

3. Produkcja i zbywanie żywności w ramach handlu detalicznego: nie mogą być dokonywane z udziałem pośrednika,

z wyjątkiem zbywania takiej żywności podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy, organizowanych w celu promocji żywności, jeżeli pośrednik zbywa żywność:

- a) wyprodukowaną przez tego pośrednika w ramach RHD,
- b) wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny na obszarze powiatu, w którym pośrednik ten prowadzi produkcję żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarze powiatu sąsiadującego z tym powiatem

4. Oznaczenie miejsca sprzedaży:

W miejscu zbywania żywności w ramach RHD umieszcza się w sposób czytelny i widoczny dla konsumenta:

- 1) napis „**rolniczy handel detaliczny**”;
- 2) dane obejmujące:
 - a) **imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę** podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny,
 - b) **adres miejsca prowadzenia produkcji tej żywności**
(WNI jeśli został nadany)
(art. 44a ust. 2)

5. Kompetencje organów PIS do sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego:

1. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej **nie prowadzą** urzędowych kontroli produktów **pochodzenia zwierzęcego** znajdujących się w rolniczym handlu detalicznym.
2. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej **nie prowadzą** nadzoru nad żywnością zawierającą **jednocześnie środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego i niezwierzęcego** produkowanej i wprowadzanej do obrotu w ramach rolniczego handlu detalicznego.

(art. 73. ust.1 pkt 1b i 1c)

6. Rolniczy handel detaliczny podlega jedynie rejestracji, a nie zatwierdzeniu, jak ma to miejsce w przypadku „zwykłego” handlu detalicznego.

- Wpis do rejestru następuje na podstawie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej złożonego w terminie co najmniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności, w formie pisemnej, według wzoru określonego na podstawie art. 67 ust. 3 pkt 2 i 3 (art. 63 ust. 2 pkt. 13 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia)
- **Przez rejestrację RHD rozumie się automatyczną rejestrację produkcji pierwotnej.**

7. Wymagania higieniczne

- Przy prowadzeniu produkcji i zbywaniu żywności w ramach działalności „rolniczy handel detaliczny” należy spełnić przede wszystkim wymagania rozporządzenia (WE) nr 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych oraz przepisów wydanych w trybie tego rozporządzenia.
- Przepisy te przewidują między innymi, że w przypadku gdy produkcja prowadzona jest przy wykorzystaniu pomieszczeń używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne (np. przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej) **obowiązują wymogi określone w jego załączniku II w rozdziale III, rozdziałach V-XII, art. 5 rozporządzenia nr 852/2004 oraz gdzie właściwe rozporządzenie nr 1169/2011.**
- **„Wytyczne Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej przy produkcji żywności niezwierzęcego pochodzenia w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw”**

8. Przepisy karne

W art. 100 w ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia dodano pkt 17 w brzmieniu:

Kto:

17) **nie umieszcza** w miejscu zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego **oznaczenia**, o którym mowa w art. 44a ust. 2, **lub podaje w tym oznaczeniu informacje niepełne lub nieprawdziwe** podlega karze grzywny (w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczeniach).

8. Zgodnie ze zmianami w ustawie z dnia 21.12.2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych **Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych posiada kompetencje do kontroli działalności podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny.**

W ustawie z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.) wprowadzono zmiany dot. „dochodów z innych źródeł” w brzmieniu:

- 1) sprzedaż nie jest wykonywana na rzecz osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej na rzecz osób fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej**
- 2) przetwarzanie produktów roślinnych i ich sprzedaż nie może odbywać się przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze, z wyłączeniem przemiału zbóż, wytłoczenia oleju lub soku oraz sprzedaży podczas wystaw, festynów, targów przez rolnika prowadzącego działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego;

cd. zmian u ustawie od podatku od osób fizycznych:

- 3) Sprzedaż może odbywać się wyłącznie w miejscach:
 - a) **w których produkty te zostały wytworzone**, lub
 - b) **przeznaczonych do prowadzenia handlu**;

- 4) Jest prowadzona ewidencja sprzedaży;

Zmiana innych ustaw

5) Ilość **produktów roślinnych lub zwierzęcych** pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu użytych do produkcji danego produktu **stanowi co najmniej 50% tego** produktu, z wyłączeniem wody.

6) Za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również **mąkę, kaszę, płatki, otręby, oleje i soki** wytworzone z surowców pochodzących z własnej uprawy.

Maksymalne ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego wynikają również ze zmian w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zmiany dają możliwość nieopodatkowanej sprzedaży żywności z własnego gospodarstwa za **kwotę 20 000 zł** rocznie. Po przekroczeniu tej kwoty podatek wynosi 2% od obrotu zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym.

Kompetencje Inspekcji w zakresie RHD

Organy PIS

- **Sprawują nadzór nad bezpieczeństwem żywności w odniesieniu do żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu**
- (art. 73 ust. 1 pkt. 1a)

Organy IW

- Sprawują nadzór nad jakością zdrowotną**
- **środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego w miejscach ich pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania i składowania, a także w sprzedaży bezpośredniej, rolniczym handlu detalicznym i MLO,**
 - **żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego w RHD**
 - (Art. 22 ust. 1 pkt. 5 - Ustawa o działach administracji rządowej i ustawa o Inspekcji Weterynaryjnej)

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

W Dzienniku Ustaw zostały ogłoszone niezbędne do rozpoczęcia procesu rejestracji rolniczego handlu detalicznego rozporządzenia wykonawcze:

- **rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159),**
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. poz. 2192),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. poz. 2161).

Rozporządzenie w sprawie maksymalnej ilości żywności:

Podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny prowadzi i przechowuje dokumentację umożliwiającą określenie ilości żywności zbywanej rocznie w ramach takiego handlu, odrębnie za każdy rok kalendarzowy, zawierającą następujące informacje:

- 1) **numer kolejnego wpisu;**
- 2) **datę zbycia żywności;**
- 3) **ilość i rodzaj zbytej żywności.**

Pośrednik prowadzący rolniczy handel detaliczny zbywający żywność wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący taki handel podczas wystawy, festynu, targu lub kiermaszu:

- 1) prowadzi dokumentację umożliwiającą określenie ilości tak zbywanej żywności odrębnie dla każdego podmiotu;
- 2) przekazuje dokumentację, o której mowa powyżej podmiotowi, którego żywność zbywał, niezwłocznie po zakończeniu wystawy, festynu, targu lub kiermaszu.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

cd. Dokumentacja musi zawierać:

- 1) informacje dotyczące zbywanej żywności;
- 2) miejsce zbycia żywności;
- 3) imię, nazwisko oraz adres albo nazwę, siedzibę oraz adres pośrednika, który zbywał żywność podczas wystawy, festynu, targu lub kiermaszu.

Informacje, o których mowa powyżej są umieszczane w dokumentacji niezwłocznie po każdorazowym zbyciu żywności konsumentowi finalnemu.

Dokumentację przechowuje się przez **dwa lata**, licząc od końca roku kalendarzowego, za który została sporządzona.

Kryteria uznania działalności za rolniczy handel detaliczny:

- a) Obsługa lub przetwarzanie żywności i przechowywanie w punkcie sprzedaży lub dostaw,
- b) Sprzedaż żywności na rzecz konsumenta końcowego,
- c) Sprzedaż żywności bez udziału pośredników, z wyjątkiem zbywania żywności podczas festynów, kiermaszy, wystaw,
- d) Sprzedawana żywność musi pochodzić z w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu,
- e) Sprzedaż żywności w ramach limitów, które zostały ustanowione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- f) Obowiązek oznakowania miejsca sprzedaży.

Załącznik nr 1

do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 16.12.2016 r. (poz.2159)

Maksymalna ilość surowców pochodzenia niezwierzęcego zbywania rocznie w ramach rolniczego handlu detalicznego przykłady:

Cebula, ziemniaki, kabaczek	50 ton/ha
kapusta głowiasta biała	75 ton/ha
kalafior	30 ton/ha
Malina	10 ton/ha
truskawka	14 ton/ha
borówka amerykańska	7 ton/ha
Jabłka	25 ton/ha
sałata gruntowa	30 ton/ha
ogórek gruntowy	30 ton/ha
ogórek pod osłonami	35 kg/m ²
pomidor gruntowy	80 ton /ha

**MAKSYMALNA ILOŚĆ ŻYWNOŚCI POCHODZENIA NIEZWIERZĘCEGO INNEJ NIŻ SUROWCE
ORAZ ŻYWNOŚCI ZAWIERAJĄCEJ JEDNOCZEŚNIE ŚRODKI SPOŻYWCZE POCHODZENIA
NIEZWIERZĘCEGO I PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO ZBYWANA ROCZNIE
W RAMACH ROLNICZEGO HANDLU DETALICZNEGO**

Lp.	Nazwa żywności	Kategorie żywności w obrębie grupy asortymentowej	Maksymalna ilość	Jednostka
1.	Przetwory z owoców	soki owocowe	6700	litr
		dżemy	3400	kilogram
		owoce suszone	1600	kilogram
		inne	3900	kilogram lub litr
2.	Przetwory z warzyw	kiszonki warzywne	5000	kilogram
		marynaty warzywne	3400	kilogram
		soki warzywne	10 000	litr
		inne	6200	kilogram lub litr
3.	Przetwory z owoców i warzyw, w tym soki		8400	kilogram lub litr
4.	Przetwory z warzyw i grzybów		3400	kilogram
5.	Przetwory z grzybów		200	kilogram
6.	Przetwory z orzechów		700	kilogram
7.	Przetwory zbożowe	mąki	16 000	kilogram
		kasze	7300	kilogram
		płatki	6500	kilogram
		otręby	5800	kilogram
		inne	8900	kilogram
8.	Pieczywo		15 400	kilogram
9.	Pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka		2500	kilogram
10.	Wyroby cukiernicze		700	kilogram
11.	Przyprawy		300	kilogram
12.			2500	litr

		płatki	6500	kilogram
		otręby	5800	kilogram
		inne	8900	kilogram
8.	Pieczywo		15 400	kilogram
9.	Pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka		2500	kilogram
10.	Wyroby cukiernicze		700	kilogram
11.	Przyprawy		300	kilogram
12.	Koncentraty spożywcze	koncentraty warzywne	2500	litr
		syropy owocowe	2700	litr
		inne	2600	litr
13.	Oleje		1000	litr
14.	Gotowe posiłki (potrawy) niemięsne	pierogi	2000	kilogram
		kopytka i kluski śląskie	4000	kilogram
		knedle z owocami	2900	kilogram
		placki ziemniaczane	4000	kilogram
		inne	3300	kilogram
15.	Żywność, w tym gotowe posiłki (potrawy), zawierająca jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego		2400	kilogram
16.	Napoje bezalkoholowe		10 000	litr

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

	Rolniczy handel detaliczny (żywność niezwierzęcego pochodzenia) (RHD)	Dostawy bezpośrednie (DB)
Rodzaj żywności	<p>Żywność pochodząca w całości lub części z własnej uprawy, zarówno produkty produkcji pierwotnej oraz żywność przetworzona, w której ilość produktów roślinnych pochodzących z własnej uprawy użytych do produkcji stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody.</p> <p>Przetwory z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - owoców (soki, dżemy, susze, inne), - warzyw (soki, kiszonki, marynaty, inne), - zbóż (mąki, kasze, otręby, pieczywo, ciasta, ciastka, itp.) <p>Koncentraty spożywcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncentraty warzywne - syropy owocowe - inne <p>Oleje, Przyprawy, Napoje bezalkoholowe, Gotowe potrawy nie mięsne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pierogi - kopytka i kluski - knedle z owocami placki - inne 	<p>produkty produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego pochodzące wyłącznie z własnych upraw oraz pozostałe surowce pochodzące z dokonywanych osobiście zbiorów ziół i runa leśnego.</p> <p>Dostawy bezpośrednie obejmują również środki spożywcze pochodzące z produktów lub surowców, o których mowa powyżej, w postaci kiszzonej lub suszonej.</p>
Wielkość obrotu	<p>nieopodatkowana sprzedaż żywności z własnego gospodarstwa za kwotę 20 000 zł rocznie. Po przekroczeniu tej kwoty podatek wynosi 2% od obrotu.</p>	<p>nie mogą przekraczać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkości plonów, w skali roku, którym są oni właścicielami użytków gruntów rolnych, - ilości surowców pochodzących z dokonywanych osobiście zbiorów ziół i runa leśnego osoby dostarczającej środki spożywcze w ramach DB

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

	Rolniczy handel detaliczny (RHD)	Dostawy bezpośrednie (DB)
Obszar sprzedaży	Brak ograniczeń - jeżeli sprzedaż prowadzona jest przez rolnika	Działalność w ramach dostaw bezpośrednich może być prowadzona na terenie województwa, w którym prowadzona jest produkcja pierwotna, lub na terenie województw przyległych.
Odbiorcy	Tylko dla konsumenta finalnego	konsument finalny lub podmioty prowadzące zakłady detaliczne zaopatrujące konsumentów finalnych
Miejsce sprzedaży	<p>Sprzedaż może odbywać się wyłącznie w miejscach:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w których produkty te zostały wytworzone, lub b) przeznaczonych do prowadzenia handlu; <p>Oznakowane miejsce sprzedaży:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) napis „rolniczy handel detaliczny”; 2) dane obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny oraz adres miejsca prowadzenia produkcji tej żywności 	---
Zatrudnianie pracowników i współpraca z innymi podmiotami	Przetwarzanie produktów roślinnych i ich sprzedaż nie może odbywać się przy zatrudnieniu osób wyłączeniem przemiału zbóż, wytłoczenia oleju lub soku oraz sprzedaży podczas wystaw, festynów, targów przez rolnika prowadzącego działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego na obszarze powiatu lub sąsiadującego z tym powiatem;	---

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

	Rolniczy handel detaliczny (RHD)	Dostawy bezpośrednie (DB)
Ewidencja	odrębnie za każdy rok kalendarzowy, zawierającą następujące informacje: 1) numer kolejnego wpisu; 2) datę zbycia żywności; 3) ilość i rodzaj zbytej żywności.	pisemnych oświadczeń o stosowanych środkach roślin, występowania szkodników lub chorób, które mogą zagrozić bezpieczeństwu produktów pochodzenia roślinnego oraz innych informacji istotnych ze względu na zdrowie człowieka
Rejestracja	Wymagana	wymagana
przepisy/ wytyczne	Rozporządzenie nr 852/2004 (zał. II) Wytyczne Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej przy produkcji żywności niezwięzłego pochodzenia w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw	Rozporządzenie nr 852/2004 (zał. I) Wytyczne jak obok

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

Dziękuję za uwagę